

Αριθμ. Πρωτ. ΕΠΙΚΑΙΡΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 251

Ημερομ. Κατάθεσης: 25/11/2024

Ωρα κατάθεσης: 10:00'

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΕΠΙΚΑΙΡΗ ΕΡΩΤΗΣΗ

Θέμα: Ορισμός επίσημου φορέα συλλογής, καταγραφής, ταξινόμησης, ανάλυσης, δημοσίευσης στατιστικών δεδομένων για τις γυναικοκτονίες

Η γυναικοκτονία είναι ένα εγκληματικό φαινόμενο που μαστίζει την ελληνική κοινωνία, ενώ καταγράφεται ως έγκλημα σε παγκόσμιο επίπεδο και αποτελεί αντικείμενο έρευνας και μελέτης σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Φορείς, οργανισμοί, οργανώσεις παρουσιάζουν τακτικά και συστηματικά τα αναλυτικά εργαλεία που μπορούν να συμβάλουν στην πρόληψη και καταπολέμηση του φαινομένου, με την χάραξη και λήψη των αναγκαίων μέτρων αντιμετώπισής του. Στην Ελλάδα από το 2018, μετά την γυναικοκτονία της Ελένης Τοπαλούδη, την πρώτη γυναικοκτονία στη χώρα που κατονομάσθηκε ως γυναικοκτονία, οι γυναικοκτονίες αυξάνονται, χωρίς μέχρι σήμερα να έχουν καν ποινικοποιηθεί αυτοτελώς, ενώ διαπιστώνεται πεισματική άρνηση της Κυβέρνησης να προβεί σε αυτοτελή ποινικοποίηση.

Ενώ οι γυναίκες δολοφονούνται σε ανησυχητική συχνότητα, μέχρι και σήμερα δεν υφίσταται ιδιαίτερη συλλογή δεδομένων για τις γυναικοκτονίες στην Ελλάδα και δεν υπάρχει επίσημη καταγραφή του φαινομένου της γυναικοκτονίας από το Κράτος. Όπως αναφέρεται στις ετήσιες εκθέσεις για τη βία κατά των γυναικών, που δημοσιεύει η Γενική Γραμματεία Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η αποτύπωση της διάστασης του φαινομένου της γυναικοκτονίας στη χώρα γίνεται μέσω της συγκέντρωσης του συνολικού αριθμού των γυναικών θυμάτων ανθρωποκτονίας με πρόθεση (άρθρο 299 του Ποινικού Κώδικα), ενώ η σχέση τους με τον δράστη προκύπτει σε συνδυασμό μόνο με τον νόμο για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας (Ν. 3500/2006). Η Ελληνική Αστυνομία συγκεντρώνει στοιχεία που αναφέρονται σε γυναίκες ή/ και κορίτσια-θύματα ανθρωποκτονίας και ανθρωποκτονίας στο πλαίσιο ενδοοικογενειακής βίας. Δεν υφίσταται ιδιαίτερη συλλογή δεδομένων για τη γυναικοκτονία από ερωτικό σύντροφο.

Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) σε ειδική έρευνα για τη μέθοδο καταγραφής των γυναικοκτονιών σε όλα τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης επισημαίνει την καίρια σημασία της ύπαρξης συστηματικού κρατικού μηχανισμού καταγραφής γυναικοκτονιών. Υπογραμμίζει τη σημασία της δημιουργίας κρατικού, επίσημου φορέα καταγραφής, ώστε να συλλέγονται, να αναλύονται και να δημοσιεύονται τα στοιχεία των γυναικοκτονιών. Η στατιστική επίσημη έρευνα του φαινομένου αποτελεί το κλειδί για την ερμηνεία του φαινομένου, των αιτιών του, της συχνότητας και των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών του. Απαραίτητο εργαλείο για την καταπολέμηση της γυναικοκτονίας είναι η ακριβής και έγκαιρη χαρτογράφηση της ως ανθρωποκτόνου μορφής βίας με έμφυλο κίνητρο. Το EIGE ανέπτυξε 13 δείκτες με ενιαίους ορισμούς για τις πολλαπλές μορφές βίας από σύντροφο, τη γυναικοκτονία και τον βιασμό. Έχει δημοσιευθεί λεπτομερής έκθεση σχετικά με τη μεθοδολογία για τη συλλογή, την αναφορά και την επικύρωση διοικητικών δεδομένων για τις γυναικοκτονίες. Το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (UN Office on Drugs and Crime – UNODC) επισημαίνει ότι η ανθρωποκτονία από πρόθεση που διαπράττεται από ερωτικό σύντροφο ή μέλη της οικογένειας με θύματα γυναίκες ή/και κορίτσια είναι η πιο διαδεδομένη μορφή γυναικοκτονίας. Το UNODC υπολογίζει ότι στην Ευρώπη περίπου 29% των γυναικών ή/και κοριτσιών που πέφτουν θύματα ανθρωποκτονίας δολοφονούνται από πρόθεση από ερωτικό σύντροφο.

Τα διοικητικά δεδομένα συλλέγονται για σκοπούς καταγραφής, οργάνωσης και παρακολούθησης. Διοικητικά δεδομένα για τις γυναικοκτονίες μπορούν να ληφθούν από διάφορα θεσμικά όργανα, όπως αυτά που συμμετέχουν σε ποινικές έρευνες, διώξεις, τιμωρία των δράστών και υποστήριξη των θυμάτων, θεσμικά όργανα στους τομείς της Αστυνομίας και της Δικαιοσύνης. Τα διοικητικά δεδομένα μπορούν να περιλαμβάνουν πληροφορίες για τη συχνότητα και τα είδη των γυναικοκτονιών, τα χαρακτηριστικά του θύματος, του δράστη και της μεταξύ τους σχέσης, τα χαρακτηριστικά και το κίνητρο του εγκλήματος, καθώς και δεδομένα για την ποινική διαδικασία. Είναι ιδιαίτερος σημαντικό να προσδιορίζεται από την Αστυνομία και τη Δικαιοσύνη το κίνητρο της δολοφονίας, και αυτό να μεταφράζεται στη συνέχεια σε τυποποιημένα στατιστικά δεδομένα. Η συλλογή δεδομένων σχετικά με τις γυναικοκτονίες θα καθιστούσε το ζήτημα περισσότερο ορατό, γεγονός το οποίο θα ενίσχυε την πολιτική βούληση για εξάλειψή του. Τα διοικητικά δεδομένα για τις γυναικοκτονίες δίνουν επίσης τη δυνατότητα στις χώρες να παρακολουθούν τις τάσεις με την πάροδο του χρόνου και να αξιολογούν την αποτελεσματικότητα των μέτρων. 18 χώρες της Ε.Ε., Μάλτα, Ολλανδία, Σουηδία, Ισπανία, Σλοβενία, Σλοβακία, Λετονία, Πορτογαλία, Γερμανία, Γαλλία, Φιλανδία, Λιθουανία, Τσεχία, Ιρλανδία, Ουγγαρία, Ιταλία, Κροατία, Βουλγαρία, διαθέτουν επίσημο φορέα καταγραφής των γυναικοκτονιών σύμφωνα με σχετική έρευνα του EIGE, ενώ σε πολλές χώρες υπάρχουν περισσότεροι του ενός επίσημοι φορείς.

Με βάση τα παραπάνω ερωτάσθε

1. Θα προχωρήσετε σε ορισμό επίσημου φορέα καταγραφής των γυναικοκτονιών, με σκοπό να εφαρμοσθεί μια διαδικασία διαρκούς συλλογής σαφών και συγκρίσιμων στοιχείων για τις γυναικοκτονίες, να διασταυρώνονται οι μεταβλητές του θύματος και οι μεταβλητές του δράστη, να αναλύονται μέσω διασταυρούμενης προσέγγισης και να υπάρχει μέριμνα ώστε η έμφυλη διάσταση των στοιχείων ανθρωποκτονίας να καθίσταται εμφανής; Σε ποιες πρωτοβουλίες θα προβείτε ώστε να αναπτυχθεί ένας ορισμός της γυναικοκτονίας για τη συλλογή στατιστικών δεδομένων, προκειμένου να αντικατοπτρίζονται οι συγκεκριμένες συνθήκες που σχετίζονται με τη δολοφονία γυναικών;
2. Θα ακολουθήσει το Υπουργείο σας τις συστάσεις του EIGE, να καθιερωθεί εμπεριστατωμένη συλλογή δεδομένων, με την προσθήκη μεταβλητών σημαντικών για τον εντοπισμό βασικών πτυχών της γυναικοκτονίας, όπως αυτές που περιγράφουν το πλαίσιο και τις περιστάσεις της δολοφονίας, το κίνητρο που σχετίζεται με το φύλο και τα χαρακτηριστικά του θύματος και του δράστη, με σκοπό τη συστηματοποίηση και εναρμόνιση της συλλογής δεδομένων για στατιστική χρήση; Ποιες πρωτοβουλίες σκοπεύετε να αναλάβετε ώστε η γυναικοκτονία ως φαινόμενο να αποτελέσει κρατική προτεραιότητα, να λάβει συστηματική αντιμετώπιση και να σταματήσει η μεθοδολογία συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων να βασίζεται σε δημοσιογραφικά δεδομένα;

Αθήνα, 25/11/2024

Ζωή Ν. Κωνσταντοπούλου
Πρόεδρος της Κ.Ο. της Πλεύσης Ελευθερίας